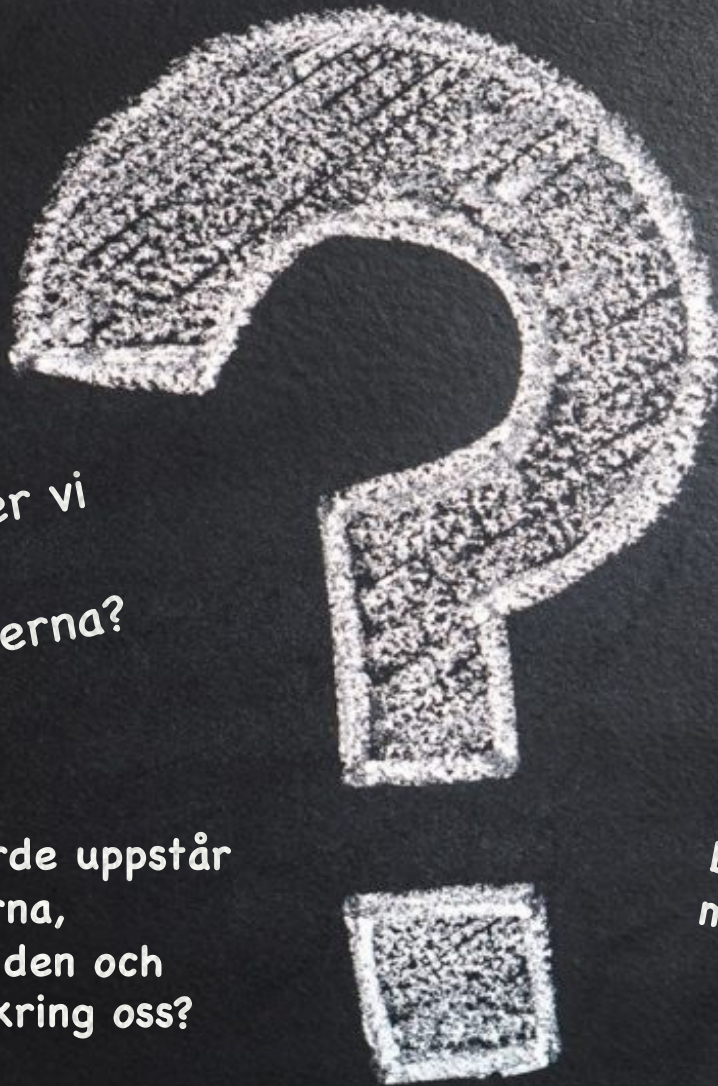

Europeisk examen?

SUHF:s kvalitetskonferens 13 mars 2025
Christopher Sönnerbrandt
bitr. generalsekreterare SUHF

Europeisk examen?

Vilka instrument behöver vi för att förverkliga samarbeten över gränserna?

Vilket mervärde uppstår för studenterna, arbetsmarknaden och samhället omkring oss?

Hur kan vi uppnå bättre förutsättningar för utbildningssamarbeten mellan svenska och europeiska lärosäten?

Vilka kriterier (krav) ska gälla för en examen?

Vem är bäst lämpad att bestämma utbildningarnas mål och innehåll?

Europeisk examen och examensmärkning

- En ny typ av gemensam examen, som...
 - är baserad på ett gemensamt transnationellt kandidat-, master- eller doktorandprogram
 - uppfyller gemensamma kriterier bestämda på EU-nivå
 - är automatiskt erkänd inom EU
 - ges gemensamt och frivilligt av lärosäten inom EU
 - kräver ändring av nationell lagstiftning
- En europeisk examensmärkning...
 - certifierar att ett gemensamt utbildningsprogram uppfyller de europeiska kriterierna
 - är ett första steg på vägen mot en europeisk examen, genom att främja och omfatta de europeiska kriterierna
 - ingår liksom europeisk examen som en komponent i ett europeiskt kvalitetssäkringssystem

Dessa förslag ingår i Europeiska kommissionens paket för högre utbildning som kommunicerades den 27 mars 2024 med bland annat en färdplan mot en europeisk examen och kvalitetssäkring.

Kriterier för examen som bestäms av EU

- *Transnational programme organisation and management*

- Det gemensamma utbildningsprogrammet **ska** leda till en gemensam examen och vara gemensamt organiserat, styrt och kvalitetssäkrat av minst två lärosäten i olika länder inom EU.

- *Learning experience*

- Det gemensamma utbildningsprogrammet **ska** vara designat för studentcentrerat lärande; svara mot behov på arbetsmarknaden; innehålla praktik (eller motsvarande), digitala färdigheter, samt interdisciplinära och interkulturella moment och mobilitet.

- *European values*

- Det gemensamma utbildningsprogrammet **ska** främja och följa demokratiska värderingar; främja mångfald, jämlikhet och inkludering genom att anta aktiva åtgärder; främja flerspråkighet; främja hållbarhet och grön omställning.

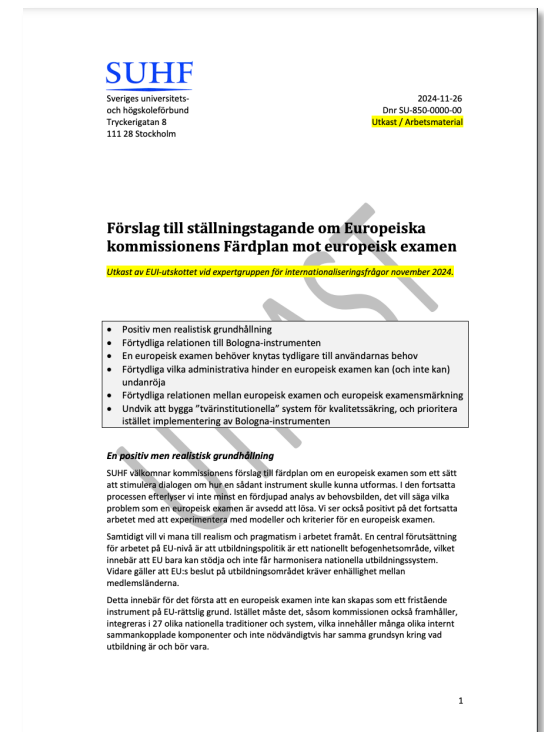
- För examen på forskarnivå tillkommer även regler för disputationer och att utbildningen ska följa European Charter for Researchers.

- Europeiska kommissionens lista innehåller totalt ett tjugotal olika kriterier.

Diskussioner om färdplanen inom SUHF

- *Hur förhåller dig de svenska lärosätena till kommissionens förslag om europeisk examen?*
- Expertgruppen för internationaliseringsfrågor har tillsatt ett EUI-utskott som före sommaren 2024 fick uppdrag att ta fram underlag för diskussion inom SUHF.
- För att undersöka en möjlig (preliminär) gemensam position för de svenska lärosätena gjorde expertgruppen den 3 December 2024 en skrivelse:

“Förslag till ställningstagande om Europeiska kommissionens Färdplan mot europeisk examen.”

Diskussioner inom SUHF fortsätter

- December – Skrivelsen lyfts till expertgrupperna för kvalitetsfrågor och studieadministrativa frågor, samt till SUHF:s presidium
- 21 januari – SUHF:s styrelse beslutar att skrivelsen ska lyftas till förbundsårsamlingen
- Februari – Fortsatta diskussioner inom SUHF:s expertgrupper
- 3 mars – Webinarium tillsammans med UKÄ
- 13 mars – SUHF:s kvalitetskonferens i Stockholm
- 19 mars – SUHF:s förbundsårsamling behandlar skrivelsen

SUHF:s skrivelse

- Positiv men realistisk grundhållning
- Förtydliga relationen till Bolognainstrumenten
- En europeisk examen behöver knytas tydligare till användarnas behov
 - Vad är egentligen *mervärdet* för studenterna, lärarna, lärosätena, samhället eller arbetsmarknaden?

Bolognainstrumenten?

- En grund för tillit mellan olika länder och lärosäten
- Överenskommelser och verktyg som möjliggör erkännande av utbildningar och som främjar utbyten och samarbeten.
- Bland annat ett ramverk för kvalifikationer i högre utbildning, tre nivåer: kandidat- master- och doktorsexamina.

Kvalitetsramverket för det europeiska området för högre utbildning (QF-EHEA) och de så kallade Bolognainstrumenten inbegriper det europeiska systemet för överföring och ackumulering av studiemeriter (ECTS), bilagan till examensbevis, den övergripande nationella referensramen för kvalifikationer, de europeiska standarderna och riktlinjerna för kvalitetssäkring i den högre utbildningen (ESG), det europeiska förfarandet för kvalitetssäkring av gemensamma program, det europeiska registret för kvalitetssäkring av högre utbildning (Eqar) och databasen över externa kvalitetssäkringsresultat (Deqar). Konventionen om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen ("Lissabonkonventionen") kan också beaktas.

SUHF:s skrivelse, fortsättning

- Förtydliga vilka administrativa hinder en europeisk examen kan (och inte kan) undanröja
- Förtydliga relationen mellan europeisk examen och europeisk examensmärkning
- Undvik att bygga "tvärinstitutionella" system för kvalitetssäkring, och prioritera istället implementering av **Bolognainstrumenten**

- Men – implementeringen av Bolognainstrumenten går trögt...

"While these have been agreed to for many years, they are still not fully implemented and not all EHEA systems and institutions sufficiently acknowledge and value them. This has become evident in the challenges facing European Universities alliances, in terms of recognition and quality assurance." EUA (maj 2024)

Vad säger andra?

- Den franska rektorskonferensen, med flera (t.ex. Coimbragruppen), *vill* att kommissionens förslag ska bli verklighet *så snart som möjligt*.
- Den tyska rektorskonferensen *vill inte* få nya och komplexa lager av ökad politisk styrning när det gäller utbildningarnas mål och innehåll, top-down från Bryssel.
- European University Association ser *både fördelar* (exempelvis för europauniversitetsallianserna) *och nackdelar* (exempelvis risk för uppdelning i ett A-lag och ett B-lag bland europeiska lärosäten).
- Den svenska regeringen understryker att beslut om högre utbildning och examen *tas nationellt* (inte av EU) enligt EU:s fördrag.

Referenser

- Europeiska kommissionens webbsida
https://commission.europa.eu/news/commission-rolls-out-plans-european-degree-2024-03-27_sv
- Regeringskansliets faktapromemoria (2023/24:FPM55)
<https://data.riksdagen.se/fil/63DB04E5-F8D7-4F1B-AC85-B7E03BB9BD15>
- SUHF:s förslag till skrivelse på SUHF:s webbsida
<https://suhf.se/app/uploads/2025/02/SUHF-Skrivelse-med-fragor-kring-Europeiska-kommissionens-Fardplan-mot-europeisk-examen-utkast.pdf>
- Webbsida för det europeiska området för högre utbildning (EHEA) – Bologna
<https://ehea.info/>

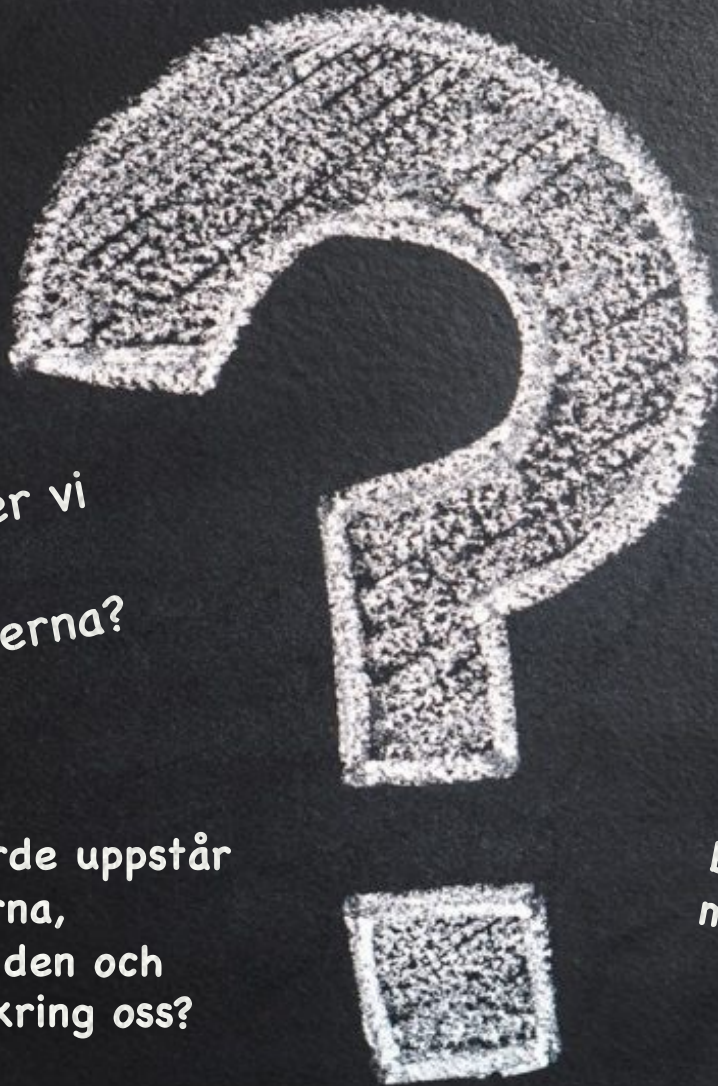
SUHF

Tack!

www.suhf.se
christopher.sonnerbrandt@suhf.se

Europeisk examen?

Vilka instrument behöver vi för att förverkliga samarbeten över gränserna?

Vilket mervärde uppstår för studenterna, arbetsmarknaden och samhället omkring oss?

Hur kan vi uppnå bättre förutsättningar för utbildningssamarbeten mellan svenska och europeiska lärosäten?

Vilka kriterier (krav) ska gälla för en examen?

Vem är bäst lämpad att bestämma utbildningarnas mål och innehåll?